КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙары, берләшегеҙ!

Хеҙмәт байрағы

Газета 1931 йылдың 1 ноябренән сыға

Башҡорт АССР-ы КПСС-тың Хәйбулла район комитеты һәм халыҡ депутаттарының район Советы органы

№ 96 (6379) 1987 йыл, 13 август, кесаҙна Хаҡы 3 тин.

Урак-87

УҢЫШ АСҠЫСЫ— ТЕМП ҺӘМ СИФАТ

«Аҡъяр» совхозы эшсәндәре уҙған йылды уңышлы тамамланы. 5 миллион һумдан артыҡ төшөм алынды, производство рентабеллелегенең кимәле 89 процентҡа еткерелде. Һәр кеше иҫәбенән сығып ҡарағанда 13 мең һумлыҡ ауыл хужалығы продукцияһы һатылды.

Юғары экономик күрһәткестәргә өлгәшергә мөмкинлек биреүсе төп факторҙарҙың береһе тип хужалыҡта «Безенчукская-139» сортлы ҡаты бойҙай сәселгән майҙанды арттырыуҙы һанарға кәрәк. Фәҡәт шуның иҫәбенә былтыр 3600 центнер юғары сифатлы бойҙай һатылды. Ошо бойҙайҙың иң юғары хаҡҡа — центнеры 30—40-ар һумға — ҡабул ителеүен иҫәпкә алһаҡ, ул совхоз кассаһының күп өлөшөн тәшкил итә. Бынан тыш, ҡалған майҙандағы бөтә бойҙай көслө сорт талаптарына яуап бирә. Был осраҡта ла һатылған һәр центнер бойҙай өсөн хужалыҡтың 30 процент өҫтәмә алыуы асыҡ күренде.

Совхоз игенселәре былтырғы ҡаҙаныштарҙы үҫтерергә, үткән хаталарҙы иҫәпкә алып, эштәге ыңғай алымдарҙы киң ҡулланырға ниәтләй. Игенселәр өсөн быйылғы йыл да еңел түгел. Ямғырҙарҙың тигеҙ яумауы иген баҫыуҙарында урып йыйыу эштәрен үткәреүгә күп ҡаршылыҡтар әҙерләп ҡуйҙы: бер баҫыуҙа уңыш ергә һылашып ятып үҫте, икенсе баҫыуҙа, киреһенсә, буйға тарта алманы.

Сәселгән культураларҙың былай үҫеүе, механизаторҙарҙан урып йыйыу ысулдарын белеүҙе, агротехникаға ижади ҡараш талап итә, сөнки, һәр культураны ғына түгел, һәр баҫыуҙа ла төрлө алымдар ҡулланып эшләүҙе ойошторорға кәрәк. Әгәр хужалыҡта бер нисә мең гектар баҫыу барлығын иҫәпкә алһаҡ, аптырарлыҡ та түгел. Шуға күрә, бер үк баҫыуҙа туранан-тура урып йыйыуҙы ла, бүлә йыйыуҙы ла ҡулланырға тура киләсәк.

Совхоздың баҫыусылыҡ эшсәндәре Бөйөк Октябрҙең 70 йыллығын лайыҡлы ҡаршылау буйынса юғары рубеждар билдәләне. Беҙҙең бурыс — дәүләткә иген һатыу буйынса биш йыллыҡтың ике йылы планын уңышлы үтәү.

Хужалыҡта 12600 гектар майҙанды иген культуралары биләй. Ҡаты сортлы бойҙай 2340 гектар ерҙә сәселгән, ә был уҙған йылдағыға ҡарағанда күберәк. Хәҙер был культураның районлаштырылған перспективалы «Саратовская-55» сортын ҡулланабыҙ. 4850 гектар майҙанда бойҙай интенсив технология буйынса эшкәртелә, шуның 850 гектарына баҫыуҙарҙы капиталь агрохимик эшкәртеп яҡшыртҡандан һуң сәселде. Былар бөтәһе яҡшы уңыш алыуға ышаныс уята.

Хәҙер ураҡтың иң ҡыҙған сағы. Ашлыҡтың өлгөрөүенә ҡарап, урып йыйыу эштәренә комбайндар бер-бер артлы ҡушыла. Ғәлимов етәкселек иткән комсомолец-йәштәр звеноһы ураҡты быйыл да уңышлы башлап ебәрҙе. Былтыр был коллектив ураҡ-86-ның республика кубогын яулағайны.

Шоферҙар Мәүлетдин Әликбаев, Гәрәй Ураҙғоловтар һәм башҡаларҙың удар хеҙмәте һәм үҙ-ара аңлашып, тығыҙ бәйләнештә эшләүе яҡшы өлгө булып тора. Игенселәр араһында ярыш сәме көндән-көн ҡыҙа. Стәрлетамаҡ ҡалаһынан килгән шоферҙар ҙа баҫыу эшсәндәренә ярҙамға дәррәү ҡушылды.

Дәүләткә ҡаты һәм көслө сортлы иген тапшырыу өсөн бик күп эш талап ителә. Ырҙын табаҡтарында ла эште һәйбәт ойоштороорға кәрәк. Иген партияларын дөрөҫ формалаштырыу, сорттарҙы бер-береһе менән ҡатнаштырмау, үҙ ваҡытында таҙартыу һәм калибрлау ҙур әһәмиәтле иген һатыуҙа хәл иткес фактор булып тора.

Иген етештереүҙә резервтарыбыҙ бар әле. Быны баҫыуҙарҙың бер тигеҙ уңдырышлылыҡта булмауы ла иҫбатлай. Әгәр бүлексәләрҙең күрһәткестәрен сағыштырһаҡ, гектар ҡеүәтенең айырмаһы 6—8 центнерға барып етә. Ғәҙәттә, квалификациялы механизаторҙар етешмәгән бүлексәләрҙә баҫыу эштәре агротехник сроктарҙан һуңлап башлана, ә ҡайһы саҡта технологик картала ҡаралған саралар тулыһынса башҡарылмай, уңыш түбәнерәк була.

Ураҡ менән бер рәттән, силос һалыу ҙа, һалам эттереү һәм туңға һөрөү ҙә алып барыла.

З. ИСҠУЖИН,
совхоз директоры.

ТОС ЯРҘАМ

Илебеҙҙең Аҙыҡ-түлек программаһын тормошҡа ашырыуға үҙҙәренең өлөшөн индерергә ынтылып, РАПО-ның ремонт-техник предприятиеһы коллективы көсөргәнешле ауыл хужалығы эштәре осоронда район хужалыҡтарына йыл һайын механизациялanған звенолар ебәрә. Был һәйбәт традиция быйыл да дауам итә.

Беҙҙең вәкилдәр һынатмай. Көн һайын уларҙың хужалыҡтар игенселәре менән бер рәттән тырышып, ә ҡайһы берҙәренең тәжрибәле игенселәрҙең күрһәткестәренән дә арттырып, яҡшыраҡ эшләүҙәре тураһында хәбәрҙәр килеп тора.

Бигерәк тә кукуруздың йәшел массаһын силос траншеяларына ташыуҙа «Һаҡмар» колхозы эшсәндәренә ярҙам итеүсе шоферҙар Зәйнулла һәм Хәсән Ласыновтар, Михаил Полозков һәм Буранбай Әбделмәновтарҙы яҡшы яҡтан телгә алалар.

Зәйнулла менән Хәсән Ҙур Арыҫланғол бригадаһында эшләй, көн һайын 7 саҡрым алыҫлыҡтағы баҫыуға 15—16 рейс яһай. Зәйнулла — коммунистик хеҙмәт ударнигы.

Буранбай менән Михаил да был исемде намыҫ менән аҡлай. Уларҙың һәр береһе көндәлек нормаһын 130—150 процентҡа үтәй.

Колхоздан хәбәр итеүҙәренсә, беҙҙең шоферҙарҙың тырышлығы һөҙөмтәһендә силос һалыуҙа эштәр ҡыҙыу бара. Хужалыҡта көн һайын 140—160 тоннаға яҡын һутлы аҙыҡ запасы туплана.

Беҙ үҙ эшселәребеҙҙең уңыштары менән ҡыуанабыҙ.

Ф. ҠАҘАҠБАЕВ,
РАПО-ның ремонт-техник предприятиеһы начальнигы.

Һөҙөмтәләр һәйбәт

Быйыл «Степной» совхозы эшсәндәре юғары уңыш үҫтерҙе — һәр гектар бөгөн 17,2-шәр центнер иген бирә. Ғөмүмән, совхозда урып йыйыу эштәре ҡыҙыу һәм берҙәм бара.

Коммунист Насретдин Ишемғолов етәкселегендәге звено комбайнерҙары 10 мең центнерға яҡын игенде туранан-тура һуғып алды. Ә звено етәксеһе үҙ комбайны бункерынан 3000 центнерҙан ашыу иген бушатты. Марат Турғаев, Ислам Таһиров һәм Рафиҡ Исҡужиндарҙың һәр береһе 2000-әр центнерҙан ашыу иген һуғып алыуға өлгәште. Был звено совхоз комбайнерҙары ярышында беренсе урында килә.

ҺҮРӘТТӘРҘӘ: звено етәксеһе коммунист Н. Ишемғолов; совхоз баҫыуҙарында.

Р. БАЙМУРЗИН
фотолары.

Урып йыйыу барышы

(12 августа)

Беренсе графала — хужалыҡтар, **икенсеһендә** — иген һуғылған (планға ҡарата проценттарҙа), **өсөнсөһөндә** — һәр гектарҙан алынған уңыш (центнерҙарҙа).

Колхоздар:		
Фрунзе исем.	13	13,3
«Новый путь»	20	16,4
«Кр. добровол.»	16	14,5
Калинин исем.	30	17,6
«Кр. знамя»	—	—
Ленин исем.	1	10,1
«Һаҡмар»	6	19,3
Салауат исем.	—	—

Совхоздар:		
«Аҡъяр»	12	14,5
«Таналыҡ»	23	12,4
«Хәйбулла»	21	13,2
«Маҡан»	28	12,7
«Матрай»	8	14,8
«Степной»	39	17,2
Район буйынса:	**17**	**14,1**

Район хужалыҡтарында 16389 гектар майҙандың ашлығы йыйылды һәм 231317 центнер иген һуғып алынды. Калинин исемендәге колхозда, «Степной», «Маҡан» совхоздарында һәм башҡа хужалыҡтарҙа эш юғары темп менән алып барыла.

«Хәйбулла» совхозында М. А. Исаковтың А. Ю. Рамаҙанов, И. П. Исаков составындағы звеноһы иген һуғыуҙа удар эшләй. Икенсе биш көнлөктә улар «Колос» комбайнында 2925 урынына 3078 центнер ашлыҡ һуҡты. КПСС ағзаһы В. Г. Девицкийҙың А. И. Ипатов һәм Р. Ғ. Хоҙайбирҙиндарҙан торған звеноһы 270 урынына 299 гектар майҙанда ашлыҡты яҫмаларға һалды.

Алдынғыларҙың тәжрибәһен барыһы ла өйрәнергә тейеш. Шуның нигеҙендә урып йыйыу эштәренең темпын арттырырға кәрәк.

Матбуғат үҙәге хәбәр итә

10 августа «Красное знамя» колхозына урып йыйыу эштәренә ярҙамға ебәрелгән «Башэлектромонтаж» берекмәһе шоферы Рәжәп Хәзиров, эш әҙләп, бөтә өс бригаданы урап сыға, таба алмағас, көнө буйы эшһеҙ йөрөргә мәжбүр була. Хужалыҡта берекмәнең ҡалған өс автомобиле лә шундай яҙмышты кисерә.

Ҡолсонбаев һәм Ҡоҙашев иптәштәр, кисектергеһеҙ сара күрегеҙ! Техника буш тормаһын, эффектлы файҙаланылһын.

• • •

«Новый путь» колхозы Ергән бригадаһының 347 гектар 5-се баҫыуында биш комбайн арпа йыя, ләкин бүлә йыйыу ысулы менән эшләгәндә лә, туранан-тура урып йыйғанда ла бик күп юғалтыуҙарға юл ҡуйыла. Һуғылып бөтмәгән яҫмалар, сабылмаған һабаҡтар ҡала.

Һәр гектарҙан яҡынса 1 центнерҙан күберәк иген юғалтыла.

Урып йыйыу эштәре шулай «массовый» барғас, кемдең ғәйепле икәнен белә алмайҙар.

Баш агроном М. К. Юнысов ураҡ барышына иғтибарҙы арттырһын ине.

БЕҘГӘ ЯУАП БИРӘЛӘР

Фактар раҫланды

Газетабыҙҙың 8 августағы 94-се һанында «Хужаһыҙлыҡ адресы» тигән баш менән баҫылып сыҡҡан тәнҡит мәҡәләһендә «Хәйбулла» совхозында шоферҙарҙың хеҙмәт етештереүсәнлегенең түбән булыуы, силос культураларының сифатһыҙ йыйылыуы тураһында яҙылғайны.

Был мәҡәлә айҡанлы совхоздың партком секретары Ю. З. Аслаев түбәндәгесә яуап бирҙе: «Мәҡәлә Үҙәк бүлексә белгестәре һәм етәкселәренең берлектәге ултырышында тикшерелде. Унда күрһәтелгән фактар раҫланды.

Хәҙер кукуруз йыйыуҙа ике агрегат урынына 4 агрегат эшләй. Механизаторҙар һәм шоферҙарҙың эш көнө иртәнге сәғәт 8-ҙә башлана.

Механизатор П. Ткачуктың ғәйебе менән урып йыйыу эштәре түбән сифатлы алып барылған. Совхоз дирекцияһы уға иҫкәртеү яһаны.

Урып йыйыу барышының сифатын агрономия службаһы, совхоз етәкселәре, халыҡ контроле группаһы контролгә алды».

Депутат трибунаһы

ОКРУГТАҒЫ ЭШТӘР

«Депутат — халыҡ вәкиле», тиҙәр. Дөрөҫ әйтелгән. Ысынлап та депутаттар өсөн халыҡҡа хеҙмәт итеүҙән, һәр йәһәттән уның мәнфәғәте һағында тороуҙан да оло хөрмәт юҡ.

Депутат булыуы — почетлы ла, яуаплы ла. Сөнки халыҡ вәкиле тигән юғары исем күп бурыстар йөкмәтә, бөтәһенән элек актив эштәргә саҡыра. Һине Советтың даими комиссияһына, депутаттар группаһына йәки посына билдәләйҙәр, үҙ округыңды беләһең, әйҙә, эшлә, һайлаусылар менән бәйләнеште нығыт, уларҙың хәстәрлектәре менән йәшә, үҙең дә инициатива күрһәт.

Үҙ һайлаусыларыңдың ихтыяждарын һәм хәстәрлектәрен яҡшы белеүҙең күпмегә мөһим икәнлеген аңлап, Маҡан ауыл Советының яңы һайланған депутаттары беренсе сессия үтеү менән үк бөтә йорттарҙы йөрөп сыҡты. Беҙҙә ул ҡағиҙәгә әйләнгән. Депутаттар үҙ округтары территорияларында Советтың һәм уның башҡарма комитетының ҡарарҙарын тормошҡа ашырыуға булышлыҡ итте, халыҡты урамдарҙы, ауылдарҙы төҙөкләндереү буйынса өмәләргә йәлеп итте, хәҙер уларҙың таҙалыҡтарын күҙәтеп торалар. Был йүнәлештә депутаттар А. Лоскутов, Я. Нестеров, Ш. Юламанова, Ш. Ҡарабаев актив эшләй.

Һәр депутат үҙ округы буйынса халыҡтан артыҡ һөт йыйыуҙы ойоштороҙо. Ярҙамы тейҙе — ауыл Советы буйынса ярты йыллыҡ план 123,8 процентҡа үтәлде. Бында округта йәшәүселәргә өлгө күрһәтеп, шәхси өлөш индергән депутаттарҙың тырышлығы ҙур. Мәҫәлән, район Советы депутаттары А. А. Старжинская менән А. Н. Малмонов 600—632-шәр литр, ауыл Советы депутаттары А. К. Сәйфуллин, Б. Х. Ғәббәсов, В. Я. Нестеров, В. И. Столовой 560—753-әр литр һөт тапшырҙы.

Бөтәһенән элек депутаттарҙың эш кимәле ауыл Советы башҡарма комитетының, атап әйткәндә, уның председателе һәм секретарының ярҙамына ла бәйләнгән. Һайлауҙан һуң «КПСС Үҙәк Комитетының ғинуар (1987 йыл) Пленумы талаптары нигеҙендә «СССР-ҙа халыҡ депутаттарының статусы тураһында»ғы Законды үтәү буйынса Маҡан ауыл Советы депутаттарының бурыстары тураһында» тигән көн тәртибе менән тәүге ойоштороу сессияһын үткәрҙек. Депутаттарҙы үҙҙәренең хоҡуҡтары һәм бурыстары менән таныштырҙыҡ.

Июль аҙаҡтарында Мәмбәт ауылына барҙыҡ. Унда бөтә 5 депутатты саҡырып, «Депутат округта» темаһы буйынса семинар үткәрҙек. Һуңынан округтарҙы йөрөп сыҡтыҡ. Кешеләрҙе нимә ҡыҙыҡһындырыуын, Советҡа ниндәй теләктәре барлығын тыңланыҡ. Бәкһаң, бергәүҙәргә өй ремонтлау, баҡса кәртәләү өсөн төҙөлеш материалдары кәрәк, икенселәрҙе Мәмбәт ауылында зыяратты кәртәләүҙең оҙаҡҡа һуҙылыуы борсой. Халыҡты һыу менән тәьмин итеүҙә лә ҡыйынлыҡтар бар.

Хәҙер дәүләт власының урындағы органдары эшмәкәрлегендә яңы осор башланды. Үҙҙәренең конституцион бурыстарын үтәү өсөн Советтар башҡарма комитеттарына тағы ла ҙурыраҡ мөмкинлектәр йөкмәтелгән. Әлбиттә, беҙҙең һәр беребеҙҙән, депутаттарҙан, күп нәмәләр талап ителә. Элекке кеүек эшләргә ярамай. Үҙгәртеп ҡороуҙы һәр кем үҙенән башларға тейеш.

Яңыса эшләргә — тимәк, кешеләр, бөтәһенән элек үҙ округы һайлаусылары менән даими һәм тығыҙ бәйләнеш торорға кәрәк. Шуға күрә, депутат эшмәкәрлегендә ваҡ-төйәктәр юҡ, бөтәһе лә мөһим, барыһы ла яуаплы, тип тағы бер мәртәбә баҫым яһап әйтеп үтергә теләйем.

Ошоларҙан сығып, бөтә йәш депутаттарҙы үҙҙәренең еңелдән булмаған, әммә кешеләр өсөн бик кәрәкле эшен юғары шәхси яуаплылыҡ тойоуҙан башларға саҡырам.

З. НУРАЕВА,
Маҡан ауыл Советы башҡарма комитеты председателе.

Эштә ялҡын кеүектәр

Биҙәкләүсе Диниә Аҙнаева хужалыҡ-ара механизациялаңған күсмә колонна (МПМК) коллективында тырыш эшләүселәрҙең береһенән һанала. Уны эш һөйөүсән булғаны өсөн ихтирам итәләр.

Диниә беҙҙең районға 1978 йылда килгән. Тәүҙә МПМК-ның ярҙамсы хужалығында эшләгән, ә хәҙерге ваҡытта штукатурлаусы булып һанала.

Смена заданиеһын көн һайын арттырып үтәй.

— Профком ағзаһы булғас, еңел-елпе эшләргә ярамай, — ти Д. З. Аҙнаева. Уның һүҙҙәре эш менән нығытыла. Эшен сифатлы итеп үтәргә тырыша. МПМК администрацияһы тарафынан бер нисә тапҡыр бүләкләнгән.

ҺҮРӘТТӘ: МПМК биҙәкләүсеһе Д. З. Аҙнаева.

Р. БАИМУРЗИН фотоһы.

Беҙгә яуап бирәләр

ВОЛОКИТА БӨТӨРӨЛДӨ

Газетабыҙҙың 25 июндәге 75-се һанында Бүребай поселогынан һуғыш ветераны В. Безносовтың хаты баҫылып сыҡҡайны, унда автор ЖКО начальнигы Аҡбалиндың кешеләрҙең мохтажлыҡтарына ғәмһеҙ ҡарауы, квартираһын ремонтлау буйынса килеп тыуған волокита тураһында борсолоп, әрнеп яҙған ине.

Ошо көндәрҙә яуап алдыҡ. Руда идаралығы профкомы председателе М. Старжинская, профсоюз комитеты үҙенең ултырышында мәҡәләне тикшерҙе һәм унда күрһәтелгән факттар раҫланды, тип хәбәр итә.

Аҡбалин хаттың авторына «ошаҡсы» тип әйтеүен генә инҡар итә. Ә волокитаға килгәндә, профком президиумы ҡарары менән уға әйтеп үтелде.

Хәҙер В. Безносовтың өйөндә ремонт тамамланған.

Юридик мәктәп

ИҪӘПКӘ ҠУЙЫУ ТӘРТИБЕ

Торлаҡ шарттарын яҡшыртыуға мохтаж граждандар, ҡағиҙә булараҡ, йәшәгән урын буйынса, урындағы Советтар башҡарма комитеттарында иҫәпкә ҡуйыла. Торлаҡ фонды булған предприятие, учреждение һәм ойошмала эшләүселәр эш урыны буйынса, ә теләге булғандар йәшәгән урыны буйынса ла иҫәпкә тора. Шулар менән бер рәттән пенсионерҙар, медицина, культура-ағартыу, йәмәғәт туҡланыуы предприятиелары работниктары һәм шул предприятие йәки ойошманың хеҙмәт коллективтарын турандан-тура хеҙмәтләндереүсе бүтән службалар работниктары ла сиратҡа яҙыла.

Эш урынында иҫәп алып барыу профком менән килешеп, администрация приказы менән билдәләнгән вазифалы кешегә йөкмәтелә.

Иҫәпкә тороу өсөн ғариза кәрәк, уға түбәндәге документтар теркәлә:

— йорт кенәгәһе күсермәһе (ул урындағы Совет башҡарма комитеты тарафынан раҫланған булырға тейеш);

— финанс-лицевой счет күсермәһе (дәүләт йәки йәмәғәт торлаҡ фонды йорттарында йәшәүселәр өсөн);

— шәхси ҡарамаҡта йорттоң булыу-булмауы тураһында техник инвентаризация бюроһы справкаһы, ә ауыл ерендә — хужалыҡ кенәгәһе күсермәһе;

— бик кәрәк булған саҡта — һаулыҡ һаҡлау учреждениеларының, социаль-тәьминәттең, район хәрби комиссариатының һәм башҡаларҙың тейешле справкалары.

Граждандарҙың ғаризалары билдәләнгән форма буйынса алып барылған иҫәп кенәгәһендә теркәлә. Ғаризалар башҡарма комитеттың торлаҡ мәсьәләләре буйынса йәмәғәт комиссияһы йәки профкомдың торлаҡ-көнкүреш комиссияһы тарафынан ентекле тикшерелә. Шунан һуң комиссия иҫәпкә ҡуйыу йәки баш тартыу тураһында тәҡдим индерә.

Иҫәпкә ҡуйыу өсөн башҡарма комитет ҡарар сығара йәки администрация менән профком берлектәге ҡарар ҡабул итә. Иҫәпкә ҡуйылған граждандар башҡарма комитетта йәки предприятие һәм ойошмала билдәләнгән форма буйынса торлаҡ шарттарын яҡшыртырға теләүсе граждандар кенәгәһенә индерелә. Иҫәптә торған һәр кемгә айырым эш ҡағыҙы, иҫәп карточкаһы тултырыла. Йыл һайын 1 ғинуарҙан 1 апрелгә тиклем граждандар ҡайтанан теркәлергә тейеш.

Граждандарға торлаҡ майҙан сират тәртибендә бирелә.

Түбәндәге граждандар торлаҡ менән сираттан тыш тәьмин ителә:

— стихиялы бәлә-ҡаза һөҙөмтәһендә йорттары йәшәүгә яраҡһыҙ булғандарға (үҙҙәренең ғәйебе менән өйендә янғын сыҡҡан граждандарға ҡағылмай);

— йәш белгестәргә;

— Афғанстанда интернациональ бурысты үтәгән саҡта инвалидлыҡ алған беренсе группа инвалидтары.

Ҡалған торлаҡ майҙан түбәндәгесә бүленә: 75 проценты — беренсе сиратта тәьмин ителеүселәр исемлегендә тороусы граждандарға, 25 проценты — дөйөм сиратта тороусыларға.

Торлаҡ иң беренсе сиратта кемгә бирелә һуң?

Барыһынан элек — Бөйөк Ватан һуғышы инвалидтарына, һәм һәләк булған йәки хәбәрһеҙ юғалған яугирҙәр, уларға тиңләштерелгән кешеләрҙең ғаиләләренә; Советтар Союзы Геройҙарына, Социалистик Хеҙмәт Геройҙарына; Дан, Хеҙмәт Даны ордендарының тулы кавалерҙарына; ҡайһы бер ауырыуҙарҙың ауыр формалары менән интегеүсе кешеләргә (һаулыҡ һаҡлау органдары йомғаҡлауы буйынса); граждандар һәм Бөйөк Ватан һуғыштары осоронда һәм СССР-ҙы һаҡлау буйынса бүтән хәрби эштәр ваҡытында хәрәкәт итеүсе армия составында булып ҡайтҡандарға, партизандарға, шулай уҡ Тыуған илде һаҡлау буйынса хәрби операцияларҙа ҡатнашҡан бүтән граждандарға; I һәм II группа һуғыш һәм хеҙмәт инвалидтарына; дәүләт йәки йәмәғәт бурыстарын үтәгән саҡта, кешe ғүмерен ҡотҡарыу, социалистик милекте, хоҡуҡ тәртибен һаҡлау буйынса СССР гражданы бурысын башҡарғанда һәләк булыусылар ғаиләләренә, йәиһә бәлә-ҡаза һөҙөмтәһендә производствола һәләк булғандарҙың ғаиләләренә; герой әсәләргә, күп балалы ғаиләләргә (ата-әсә ҡарамағында 18 йәшкә тиклемге ес һәм унан күберәк бала булғанда); бала тәрбиәләүсе, тейешле пособие алыусы яңғыҙ әсәләргә; игеҙәк балалары тыуған ғаиләләргә, ялан шарттарында кәмендә 20 йыл эшләгән геологоразведка ойошмалары работниктарына, мәктәптәрҙең һәм ПТУ-ларҙың уҡытыусыларына, бүтән педагогия работниктарына бирелә.

Торлаҡ майҙан менән файҙаланырға хоҡуҡ биреүсе берҙән-бер документ булып ордер һанала.

Беҙҙең сығыштар эҙенән

«Наказдар үтәлерме»

Газетабыҙҙың 30 июлдәге һанында ошондай баш менән депутаттарға бирелгән наказдарҙың насар хәл ителеүе тураһында тәнҡит мәҡәләһе баҫылғайны.

Халыҡ депутаттары район Советы башҡарма комитетының редакцияға ебәргән яуабында түбәндәгеләр хәбәр ителә: «Һайлау алды кампанияһы барышында һайлаусыларҙың халыҡ депутаттарының урындағы Советтарына биргән наказдары тикшерелә, уларҙы предприятие һәм ойошмалар пландарына индереү буйынса эш алып барыла, халыҡ депутаттары район Советы сессияһында раҫлау өсөн райсовет башҡарма комитетының ултырышында ҡараласаҡ».

ХЕҘМӘТЕНӘ КҮРӘ ХӨРМӘТЕ

Оҙаҡ йылдар буйы намыҫлы эшләгәндәре өсөн «Хеҙмәт ветераны» миҙалы менән наградландылар:

Аҡъяр район больницаһы буйынса

Абдуллина Рәшиҙә Исхаҡ ҡыҙы — медсестра.

Андрианова Клавдия Александровна — акушерка.

Бәхтигәрәева Гөлдәр Фәтхулла ҡыҙы — фельдшер.

Билалова Фәйрүзә Иҙрис ҡыҙы — трахматоз сестраһы.

Ростева Мария Васильевна — фельдшер.

Дәүләтшина Сания Кинйәбулат ҡыҙы — санитарка.

Кәипова Нәғимә Әхмәтйән ҡыҙы — медстатистик.

Ҡужагилдина Шәрифьямал Сафый ҡыҙы — ашнаҡсы ярҙамсыһы.

Кузьменко Антонина Яковлевна — теш врачы.

Ҡунаҡасова Алтынбикә Фәтхулла ҡыҙы — ашнаҡсы.

Лазарева Клавдия Федоровна — өлкән сестра.

Мәмбәтова Ғәлиә Сибәғәт ҡыҙы — ашнаҡсы.

Мәмбәтова Дамира Ширьяздан ҡыҙы — фельдшер.

Мортаева Меңәүәрә Мөхәмәтғәле ҡыҙы — санитарка.

Рәхмәтуллин Рәфҡәт Фазулла улы — врач.

Тулыбаева Рәхилә Хәжиәхмәт ҡыҙы — фельдшер.

Түләшева Ғәрифә Рәхмәтулла ҡыҙы — санитарка.

Хилажева Мәрхәбә Әхмәт ҡыҙы — врач.

Шишкина Антонина Петровна — санитарка.

Школьная Нина Михайловна — медсестра.

Юнысова Вәғиҙә Ғәләм ҡыҙы — трахматоз сестраһы.

Энергетика һәм ауыл хужалығын электрлаштырыу буйынса хужалыҡ-ара производство-эксплуатация предприятиеһы буйынса

Әбделмәнов Ғәлиәхмәт Ғөбәйҙулла улы — инженер-экономист.

Билалов Әбдрәхмән Әбделмән улы — шофер.

Ибраһимов Яҡуп Бабахан улы — ҡарауылсы.

Кадикова Роза Исмәғил ҡыҙы — баш бухгалтер.

Малсылыҡ — удар фронт

ЯРҘАМ КӨТӘЛӘР

«Һаҡмар» колхозының Бәләкәй Арыҫланғол бригадаһында барлығы 4 һауынсы эшләй. Улар 100 һыйырҙы хеҙмәтләндерә. Колхоз һауынсылары араһындағы социалистик ярышта Р. Сурина алда бара. Уҙған айҙа ул һәр һыйырҙан 374 килограмм, ә йыл башынан бирле 1919 килограмм һөт һауып алған, йыллыҡ йөкләмәһе — 2450 килограмм. Тағы ике һауынсы — Х. Күсҡилдина менән Т. Күсҡилдина — йыл аҙағына тиклем социалистик йөкләмәләрен уңышлы үтәргә ниәтләнә. Һәр һауынсыға 25-әр һыйыр беркетелгән. Уларҙың һәр береһенән көн һайын 12-шәр килограмм, былтырғынан 4 килограмға күберәк, һөт һауып алына. Хәҙерге ваҡытта ошо һәм башҡа фермаларҙа малдарҙың продуктлылығын арттырыу өсөн ҙур мөмкинлектәр тыуҙырыла. Уҙған йылдарҙан айырмалы рәүештә, һауынсыларҙың эше күпкә еңеләйгән: машина менән һауыуға тулыһынса күскәндәр, тиҙәк сығарғыс, һыу эсергес ҡорола. Фермаларҙы һыу менән тәьмин итеү мәсьәләһе хәл ителә. Малсыларҙың хеҙмәтен ойоштороуҙағы бөтә етди үҙгәрештәр хаҡында беҙгә колхоздың партком секретары Сәфәр Яхъя улы Торошов һөйләне.

— Быйыл, — тине ул, — колхоз идараһы фермаларҙа хеҙмәт шарттарын яҡшыртыу менән айырыуса ныҡ шөғөлләнә, һөҙөмтәләре күҙгә күренеп яҡшыра.

Был ысынлап та шулай. Һәр һыйырҙан һауым үткән йылғы менән сағыштырғанда 74 килограмға артҡан. Әгәр былтыр ошо ваҡытҡа 1549 килограмм һөт һауып алынһа, быйыл 1623 килограмға еткән. Һөҙөмтәләр яҡшы, малсылар тырышып эшләгән, ләкин ошо уңыштар менән бергә тулайым һауымды кәметеүгә юл ҡуйылған.

Колхоз ауыр осор кисерҙе. Һәм кисереүен дауам итә. Бөтә биш ферма карантинға ябылған. Малдарҙа табылған туберкулез ауырыуы колхоз экономикаһын ныҡ ҡаҡшатҡан, уның эҙемтәләре һаман дауам итеп килә. Былтыр 334, быйыл 131 һыйырҙы итҡә оҙатҡандар. Унда ла иң яҡшыларын, күп һөт биреүселәрен тапшырғандар. Ҡайһы бер белгестәрҙең хаталаныуҙары, яуапһыҙлылығы бик ҡиммәткә төшкән. Һауын көтөүен сәләмәт таналар иҫәбенә туплап алырға тура килгән, был процесс әле лә дауам итә. Бөгөн 415 һыйыр иҫәпләнә, 550 булырға тейеш. Хәҙергә ауырыу таралыу ҡурҡынысы аҡрынлап бөтөрөлә: һыйыр малдарына квартал һайын вакцина ебәрелә, профилактика үткәреү, ауырыу малдарҙы асыҡлау тураһында ла онотмайҙар. Быйылғы тәүге тикшереүҙең һөҙөмтәләре һәйбәт, әммә хужалыҡтың карантинда булыуы дауам итәсәк әле. Эштәр яҡшыра башлаһа ла, колхозда фермалардағы хәлдәрҙең торошо менән борсолалар. Колхоздың һәм районның ветеринария работниктары ҙур эш үткәреүгә ҡарамаҫтан, малдар тағы ауырымаҫ, тип уйлама. Һөтсөлөк фермалары тиҙәккә батып ултыра, ташып бөтөрлөк түгел, колхозда быйыл уны сығарып түгергә ныҡлап тотонғандар. Баҫыуҙарға органик ашлама сығарыу планын үтәгәндәр, әммә был турала әллә ни иҫләргә лә тырышмайҙар, сөнки тиреҫ шул тиклем йыйылып киткән, бер нисә планды үтәргә мөмкин. Асыҡланыуынса, колхоз алға ҡуйылған бурысты үҙ көсө менән йырып сыға алмай. Ферма территорияһын малдар ауырыуының бер сығанағы булған тиреҫтән таҙартыу өсөн «Агропромхимия» берекмәһе яғынан конкрет һәм йоғонтоло ярҙам кәрәк. Ә уның етәкселәре колхоз идараһының үтенестәренә өнһөҙ ҡалып килә. Был мәсьәлә бөгөн дә көн үҙәгендә тора. Берекмә начальнигы М. М. Бураншин быға ни әйтер?

В. АБДРАХМАНОВ.

Йәшел конвейерға — аныҡ ритм

Ҡурпы сабырға әҙерләнәләр

Ҡояшлы йылы көндә беҙ «Таналыҡ» совхозы Таштуғай бүлексәһенең һыу һиптереүсеһе Ә. Р. Собханғоловты эш өҫтендә осраттыҡ. Ҙур булмаған мотор ярҙамында «Волжанка» ҡоролмаһын бер нисә метрға алға шылдырып, уны төп трассаға тоташтырғас йәйғор нурҙарын уйнатып, һыу һиптерелә башланы.

— Участканы алтынсы мәртәбә һуғарыуҙы тамамлайбыҙ, — тип аңлатты Ә. Собханғолов, — тиҙҙән бында икенсегә үлән саба башлаясаҡтар.

Һуғарыулы участканың дөйөм майҙаны 170 гектар. Бер нисә «Волжанка» тупраҡты дымға туйындыра. Тағы бер һуғарыусы Б. Рахманғолов уларҙың эшен күҙәтә, ә моторист К. Рахманғолов үҙәк трасса буйлап участкаға һыу ебәреп тороусы насостарҙың өҙлөкһөҙ эшен тәьмин итә. Ваҡыты-ваҡыты менән моторист мотоциклына ултырып ҙала ла участкаға төшкән мал-тыуарҙы ҡыуып сығара. Юғиһә, аҙып-туҙып йөрөгән мал үләнде тапалап бөтә. Ә бит һуғарыусыларҙың эш хаҡы тураһы менән үлән уңышының күпме булыуына бәйләнгән.

Бүлексәлә бер йыллыҡ үлән сабып алынған, тәбиғи болондарҙа бесән әҙерләнә, ә шулай ҙа бөтә өмөт һуғарыулы участкала.

Беренсе мәртәбә 4404 центнер күстерә һәм люцерна сабып алынған, икенсегә кәмендә 3000 центнер йәшел масса алырға иҫәп тоталар, был иһә еткерелгән заданиены уңышлы үтәргә һәм ҡышҡы осорға йәмәғәт малсылығы өсөн 13 мең центнер бесән әҙерләргә мөмкинлек бирәсәк.

ҺҮРӘТТӘ: Ә. Собханғолов (һулда) һәм К. Рахманғолов.

Р. БАЙМУРЗИН фотоһы.

ИҒТИБАРҘЫ КӘМЕТМӘЙЕК

(Ауыл хужалығы күҙәтеүе)

Хужалыҡ баҫыуҙарында урып йыйыуҙың иң ҡыҙған мәле, ә уның менән бер рәттән йәмәғәт малдарына аҙыҡ әҙерләү кампанияһы ла дауам итә. Урып йыйыу эштәре башланғанға тиклем үк бөтә мөмкинлектәрҙе файҙаланып, бесән, сенаж һәм башҡа төр һутлы аҙыҡтарҙы әҙерләүҙе тамамлаған хужалыҡтар бик дөрөҫ эшләне. Ләкин ҡайһы бер колхоздар һәм совхоздар етәкселәре былай эшләмәне. Һөҙөмтәлә бесән әҙерләү планы үтәлмәне — 42526 урынына 34781 тонна ғына тупланған. Фрунзе исемендәге, «Новый путь», колхоздарының, «Аҡъяр», «Хәйбулла», «Маҡан» һәм «Степной» совхоздарының мал аҙығы әҙерләүселәре ҡышҡы осорға бесән менән тулыһынса тәьмин итеһә (сөнки улар заданиены тултырҙы), «Красное знамя», «Һаҡмар» колхоздарында пландың яртыһы ла үтәлмәгән, «Красный доброволец», Ленин исемендәге, Салауат исемендәге колхоздар, «Таналыҡ» һәм «Матрай» совхоздары хеҙмәтсәндәре артта ҡала.

Эштә хәл иткес үҙгәрештәр яһарға кәрәк, сөнки ваҡыт үтә, урып йыйыуға һаман күберәк техника һәм кеше ҡушыла, ә мал аҙығы етештереүгә иғтибар кәмей.

Күп кенә хужалыҡтарҙа һутлы һәм туҡлыҡлы аҙыҡ булып һаналған сенажды әҙерләүгә һәйбәт ҡарайҙылар. Район буйынса 20655 урынына барлығы 23543 тонна әҙерләнгән. Ләкин ҡайһы бер хужалыҡтарҙа, бигерәк тә «Новый путь» колхозында һәм «Матрай» совхозында, пландың үтәлеүен тәьмин итмәнеләр.

Районның бөтә хужалыҡтарында ла силос культуралары йыйыла. Бында ла йәшел массаны нисек тиҙерәк һалһаң, уның сифаты шул тиклем яҡшыраҡ була тигән ҡағиҙәгә таянырға кәрәк. Хужалыҡтарҙа 5378 гектар майҙанда кукуруз һәм көнбағыш сабылған. Пландағы 336045 урынына 63267 тонна йәшел масса һалынған. Салауат исемендәге, «Һаҡмар» колхоздарында был эште һәйбәт ойошторғандар, унда планға ҡарата 77—62 процент йәшел масса әҙерләнгән. Шуның менән бер рәттән «Новый путь», Ленин исемендәге колхоздарҙа, «Хәйбулла», «Маҡан», «Матрай» совхоздарында темпты ҡыҙыулатырға кәрәк.

Мал аҙығының сифаты уны әҙерләү технологияһын үтәүгә, йыйыу һәм һалыу сроктарын күҙәтеүгә бәйләнгән.

Хәйбулла технология станцияһы тикшергән 18386 тонна бесәндең 12462-һе — беренсе, 2500 — икенсе, 3229 — өсөнсө сортлы һәм 198 тоннаһы сортһыҙ, тип баһаланды. Калинин исемендәге колхозда, «Таналыҡ», «Хәйбулла» һәм «Степной» совхоздарында сифатһыҙ бесән күп.

Июлдә дәүләткә һатылған һөттөң сифаты

Хужалыҡтар һәм фермалар	Һатылған (ц.): физик ауырлыҡ	Һатылған (ц.): зачет ауырлығы	Ҡуйылыҡ %-ҙа	Һатыл. ҡар., сортлылыҡ, %-ҙа: I	II	сортһыҙ
КОЛХОЗДАР:						
Фрунзе исем.	664	717	3,99	92	8	—
«Новый путь»	1334	1380	3,83	59	33	8
Ерғән	720	741	3,81	74	12	13
Иләс	614	639	3,85	42	58	—
«Кр. доброволец»	1675	1542	3,44	—	100	—
Калинин исем.	1015	1008	3,67	52	48	—
Байғусҡар	825	806	3,61	50	50	—
Переволочан	190	202	3,93	60	40	—
«Красное знамя»	1308	1331	3,77	—	98	2
Ленин исем.	2180	2291	3,89	42	47	11
Ивановка	1145	1200	3,86	44	42	4
Михайловка	321	328	3,78	41	48	1
Пугачевка	358	381	4,0	39	56	5
Аҡташ	356	382	3,97	40	55	5
«Һаҡмар»	1083	1120	3,84	—	100	—
Салауат исем.	1409	1437	3,77	63	36	1
СОВХОЗДАР:						
«Аҡъяр»	2621	2610	3,68	71	26	3
Үҙәк	891	864	3,59	79	16	5
Яковлевка	517	512	3,66	91	9	—
Юлбарыҫ	178	176	3,66	5	76	19
Быҙаулыҡ	606	617	3,77	61	39	—
Хворостянка	429	441	3,80	68	26	3
«Таналыҡ»	3530	3477	3,64	88	10	2
Подольск	996	985	3,66	100	—	—
Бакаловка	700	678	3,58	98	2	—
Әҙел	237	238	3,71	70	29	1
Савельевка	516	507	3,64	80	13	7
Таштуғай	563	551	3,62	85	15	—
Новоукраинка	518	517	3,69	74	24	2
«Хәйбулла»	1195	1170	3,62	63	34	3
Үҙәк	419	414	3,66	31	60	9
Хоҙайбирҙин	418	411	3,64	82	18	—
Комсомол	358	345	3,57	79	21	—
«Маҡан»	2265	2349	3,84	91	9	—
Маҡан	260	252	3,59	93	7	—
Воздвиженка	797	875	4,10	81	19	—
Мәмбәт	799	811	3,76	97	3	—
Сәғит	409	411	3,72	98	2	—
«Матрай»	3071	3094	3,73	89	11	—
Үҙәк	1134	1107	3,61	84	16	—
Новопетровка	841	929	4,1	94	6	—
Һарыҡүл	1096	1058	3,57	90	10	—
«Степной»	844	924	4,1	56	44	—
Район буйынса:	24191	24450	3,73	66	31	3

Ағымдағы йылдың ете айында Аҡъяр һөт заводы район хужалыҡтарынан 131675 центнер физик ауырлыҡтағы һөт ҡабул итте. Ҡуйылыҡты кәметеү арҡаһында зачет ауырлығында 187 центнер продукция юғалтылды.

Дәүләткә һатылған һөттөң сифаты һаман ҡәнәғәтләнерлек түгел. Мәҫәлән, тапшырылған һөттөң дөйөм күләменең 68,1 проценты ғына беренсе, 30 проценты — икенсе сорт менән, 1 проценты сортһыҙ тапшырылған. Ә уҙған йылдың ошо уҡ осоронда һөттөң 76 проценты беренсе сорт менән һатылғайны.

Һөт заводына бигерәк тә «Новый путь», Ленин исемендәге, Салауат исемендәге колхоздарҙың һөтсөлөк фермаларынан түбән сифатлы һөт тапшырыла. Колхоздар буйынса сифатлы һөт 44,7 процент, сифатһыҙы 3,4 процент тәшкил итә.

Хужалыҡтарҙың күпселек фермаларында сифатты һаҡлауҙың мөһим шарты булған һөт һыуытыу әлегә тиклем юлға һалынмаған. Был яҡтан беҙ күрше райондарҙан бик күпкә артта ҡалдыҡ. Колхоз һәм совхоздар фермалары ете айҙа 16380 центнер һөттө һыуытып һатты, йәки тапшырылған беренсе сортлы һөттөң 18,3 процентын тәшкил итә.

Әйтергә кәрәк, ағымдағы йыл башынан алып Фрунзе исемендәге колхоз, «Таналыҡ» совхозының Подольск, «Маҡан» совхозының Маҡан һәм Воздвиженка бүлексәләре, «Матрай» совхозы фермалары коллективтары һөттөң сифатын яҡшыртыу менән даими шөғөлләнә, улар ай һайын беренсе сортлы һөттө 90 проценттан да кәм тапшырмай.

Ләкин күптәр улай эшләмәй, алдынғыларҙың тәжрибәһе менән ҡыҙыҡһынырға теләмәй. Йыл башынан хужалыҡтарға 952 центнер, шул иҫәптән «Новый путь» колхозына — 11, «Красный доброволец» колхозына — 108, Калинин исемендәге колхозға — 27, «Красное знамя» колхозына — 332, Ленин исемендәге колхозға — 50, «Һаҡмар» колхозына — 218, «Аҡъяр» совхозына — 128, «Таналыҡ» совхозына — 39, «Маҡан» совхозына — 39 центнер насар сифатлы һөт кире ҡайтарылды. Ә июлдә 155 центнер насар сифатлы һөт ҡабул ителмәгән.

Һуңғы айҙарҙа ла «Красный доброволец», Калинин исемендәге колхоздарҙа, «Аҡъяр», «Таналыҡ», «Хәйбулла» совхоздарында һөттөң ҡуйылығы буйынса күрһәткестәр уртаса район күрһәткесенән генә түгел, ә базис күрһәткесенән дә түбәнерәк. Һөҙөмтәлә был хужалыҡтар зачет ауырлығында 229 центнер һөт юғалтты.

Ғөмүмән, июлдә уҙған йылдың ошо уҡ осоро менән сағыштырғанда беренсе сортлы һөт тапшырыу 11 процентҡа кәмене. Әгәр уҙған йылда колхоздар тарафынан 81 процент беренсе сортлы һөт тапшырылһа, быйыл тик 48 процент ҡына. «Хәйбулла» һәм «Степной» совхоздары коллективтары сифатты яҡшыртыу өҫтөндә барыһынан да насарыраҡ эшләне. «Новый путь» колхозынан ғына һыуытылған һөт тапшырылды.

Бынан сығып, етәкселәр ҙә, белгестәр менән ябай малсылар ҙа насар сифатлы һөт тапшырған өсөн яуаплылыҡ тоймай, тип әйтергә мөмкин. Хужалыҡтар үҙҙәре зыян күрә. Эште заман талабына яуап бирерлек итеп үҙгәртергә, һатылған һөттөң сифатына тәьҫир итеүсе зоотехния нормаларын һәм ҡағиҙәләрҙе боҙоусыларҙан ҡаты талап итергә ваҡыт. Ошоларҙы эшләмәһәк, алға барыуҙа тиҙләнеште тәьмин итеп булмаясаҡ.

Баҫыу кухняларының санитар торошо

Ураҡ башланды. Урып йыйыу эштәренең темпы, игенселәрҙең сәләмәтлеге күпселеге менән уларҙы нисек туҡландырыуға, ялын ойоштороуға һәм башҡаларға бәйләнгән.

Әммә баҫыу кухняларын ураҡҡа әҙерләү барышы нимә күрһәтте? Үкенескә ҡаршы, бында бөтәһе лә рәткә һалынмаған, әйткәндәй, был проблема йылдың-йылы ҡабатланып килә.

Ҡайһы бер баҫыу кухняларында (Хворостянка, Иҫәнгилде, Ергәндә) һауыт-һаба етешмәй. «Аҡъяр», «Таналыҡ», «Хәйбулла», «Маҡан» совхоздарының, «Красное знамя», Фрунзе исемендәге колхоздарҙың ашханаларында аш-һыу инвентары төрлө маҡсатта файҙаланыла. Шул уҡ ит турағыс таҡталары, бысаҡтар икмәк телеү өсөн дә ҡулланыла. Ә улай эшләргә ярамай. Әйткәндәй, ҡайһы бер хужалыҡтарҙа ит алдан ветеринар тикшереү үтмәйенсә ҡабул ителә. Тиҙ боҙолоусан аҙыҡтарҙы һаҡлау өсөн һыуытҡыстар юҡ. Мәҫәлән, Хворостянка, Әҙел, Таштуғай, Ергән, Вәлит, Атингән ауылдарында шулай. Айырым хужалыҡтарҙа аҙыҡ-түлекте сысҡандарҙан һаҡлау өсөн аҫмалы кәштәләр юҡ. «Аҡъяр», «Таналыҡ» совхоздарында, «Красное знамя» колхоздарында йыуыусы, дезинфекциялаусы средстволар күренмәй. Ишектәрҙә, тәҙрәләрҙә селтәр ҡоролмаған, дихлофос булмаған, «Таналыҡ», «Хәйбулла» совхоздарының, «Новый путь» колхозының ашханаларында себен күбәйеп киткән.

Ҡайһы бер урында медосмотр үтмәгән кешеләр ашнаҡсы булып эшләй. Йыуынғыс, һабын, таҫтамал юҡ. Тәүге медицина ярҙамы күрһәтеү өсөн аптечка ҡуйылмаған.

Баҫыу кухнялары насар биналарҙа урынлашҡан, уларҙың территорияһы кәртәләнмәгән, эргә-тирәһе сүп-сар менән тулған. Юлбарыҫ, Бакаловка, Новоукраинка, Ергән, Подольск, Степной, Маҡан һәм башҡалар ауылдарҙа сүп-сар йыйғыстар, йыуынты һыу түгә торған соҡорҙар юҡ.

Ваҡытлы ашханаларҙа санитария режимын күҙәтмәгән өсөн 32 кешегә, шул иҫәптән «Хәйбулла» совхозынан управляющийҙар В. Емельянов, А. Әлибаев, «Матрай» совхозынан бригадир С. Байбулатов, управляющий А. Костерин, «Аҡъяр» совхозынан управляющийҙар Р. Ғөмәров, В. Фәйзуллин, Фрунзе исемендәге колхоз председателе Х. Килдебаев, шулай уҡ «Таналыҡ» совхозы, Калинин исемендәге, «Новый путь» колхоздары етәкселәренә штраф һалынды.

Хужалыҡтар етәкселәре ваҡытлы ашханаларҙың санитар торошона етди иғтибар бирергә, яңы типовой ашханалар төҙөү тураһында уйларға тейеш.

В. АНДРЕЕВ,
санэпидемстанцияның баш врачы.

Егеттәр Ватанға хеҙмәт итә

Аҡъяр ауылында йәшәүсе Ғәлиә апай Нураева алты бала тәрбиәләп үҫтерҙе. Хәҙер ул 11 йыл хаҡлы ялда. Балалары тормошта үҙ урындарын, күңелдәренә оҡшаған эштәрен тапты инде. Ә иң кесе улдары Ринат Сибай автомәктәбен тамамлап шофер һөнәрен алды. Хәҙер ул, үҙенең тиҫтерҙәре кеүек үк, Совет Армияһы сафында хәрби шофер булып хеҙмәт итә.

Әсә өсөн һалдат улынан килгән һәр бер хат шатлыҡлы, көтөп алынған хәбәр ул. Ә был хат бигерәк тә ҡыуаныслы. Унда улына яҡшы тәрбиә биргәне өсөн рәхмәт белдерелгән.

«Хәҙерле Ғәлиә Рахманғоловна, Хәрби часть командованиеһы, һеҙҙең улығыҙ Ринат Ватан алдында үҙ бурысын намыҫ менән үтәй, тип хәбәр итә.

Ул Ленин васыяттарына тоғро, хәрби эште ныҡлы өйрәнә. Үҙенең ныҡышмалы хеҙмәте менән хәрби һәм политик әҙерлек отличнигы булды, хәрби һөнәренең оҫтаһына әйләнде.

Беҙҙең частың личный составы менән бергә уның уҡыуҙағы һәм тәртибендәге уңыштары менән ғорурланабыҙ, һәм Совет Армияһына социалистик Ватаныбыҙҙың изге сиктәрен һаҡлаусы ышаныслы яугир тәрбиәләп үҫтергәнегеҙ өсөн ҙур рәхмәт. Һеҙҙең улығыҙ Ринат артабан да Тыуған илебеҙ, партиябыҙ һәм халҡыбыҙ алдында конституцион бурысын тырышып үтәр, өлкән быуын һалдаттарының данлы традицияһын намыҫ менән дауам итер, тип ышанабыҙ.

Һеҙ улығыҙ менән ғорурлана, дәүләтебеҙҙең ҡеүәтен арттырып, яҡшы эшләп, тыныс йәшәй алаһығыҙ.

ҺҮРӘТТӘ: Ринат Нураев.

„Биолог" агитбригадаһы

«Новый путь» колхозының Ергән бригадаһында студенттарҙың төҙөлөш отряды эшләй. Улар тырыша.

Студенттар клуб работниктары менән бергә агитбригада ойоштороп ауыл халҡы, шулай уҡ 1-се һөтсөлөк фермаһының йәйге лагерында сығыш яһаны.

Уларҙың ҡыҫҡа ғына сығыштары малсыларҙың кәйефен күтәреп ебәрҙе. Агитбригаданың программаһына алдынғы эшселәрҙе ҡотлау һәм концерт номерҙары индерелгән. «Берйән ҡыҙҙары» бейеүе бик матур килеп сыҡты. Элвир Нуретдинов баянда уйнаны. Эльза Иманғолова күңелле таҡмаҡтар йырланы. Акробатика буйынса спорт мастеры Лилия Әхмәтова пластик этюдтарҙы оҫта башҡарҙы. Раунл Әмиров башҡарыуында сатирик куплеттар яңғыраны.

«Как здорово, что все мы здесь сегодня собрались» тигән йыр һәйбәт тәьҫир ҡалдырҙы. Әлбиттә, агитбригаданың баҫыу һәм ферма эшсәндәре алдында сығыш яһауы бик яҡшы. Студенттарға хеҙмәт сиреген уңышлы тамамлап, уҡыуҙарын күтәренке кәйеф менән башлап ебәреүҙәрен теләйбеҙ.

В. ШАТОХИНА,
Ергән культура йорто директоры.

„Бәләкәй йылғалар таҙа, тулы һыулы булһын"

ӨФӨ ҠАЛАҺЫНДА туристик станция базаһында йәш тәбиғәт һөйөүселәрҙең республика туристик конференцияһы ошондай девиз менән үткәрелде. Конференция эшендә Самар урта мәктәбе уҡыусылары ла актив ҡатнашты. Балалар үҙ яғын һаҡлау проблемаһын тулҡынланып, өлкәндәрсә эшлекле рәүештә тикшерҙе. Туймазылар Сыбарҡүлде һаҡлау өсөн үҙҙәренең нисек көрәшеүҙәре хаҡында бирелеп китеп һөйләне. Беҙҙең райондың «зәңгәр» һәм «йәшел» патрулдәре ағзаларына ла уларҙың ныҡышмалы һәм маҡсатҡа ынтылышлы эшләүҙәренән өйрәнергә мөмкин.

Беҙҙә эштәр бигүк шәптән түгел — өлкәндәргә лә, балаларға ла борсолорлоҡ урын бар. Һуңғы йылдарҙа Таналыҡ йылғаһы бик ныҡ һайыҡты. Ҡайһы бер ауылдар, фермалар һәм предприятиелар йылға буйҙарын теләһә нindәй ташландыҡ менән бысраталар. Ләкин хужалыҡтар етәкселәре йәмәғәтселек фекеренә ҡолаҡ һалмай, үҙҙәренекен эшләүҙе дауам итә.

Конференцияла ҡатнашыу район уҡыусыларына бәләкәй йылғаларҙы, әйләнә-тирә мөхитте һаҡлау буйынса көрәштең мөһимлеген яңыса аңларға мөмкинлек бирҙе. Бынан тыш, улар республика балалар туристик станцияһы базаһында булдырылған туристик лагерҙа рәхәтләнеп ял итте. Унда ҡала буйлап, музейҙарға, планетарийға, кинотеатрҙарға һәм башҡа культура объекттарына экскурсиялар ойошторолдо. Конференцияла ҡатнашыусы уҡыусылар был йәйҙе баш ҡалалағы ҡыҙыҡлы осрашыуҙар менән хәтерендә ҡалдырасаҡ. Ләкин иң мөһиме шул, был сәфәр тыуған тәбиғәтте һаҡлау эшенә ныҡлап тотоноу өсөн бик файҙалы булды.

В. ТАҺИРОВ,
Самар урта мәктәбенән конференцияла ҡатнашыусы төркөм етәксеһе.

● ҺЕҘҘЕ НИСЕК ХЕҘМӘТЛӘНДЕРӘЛӘР?

Кинотаҫмалар ҡасан ташылыр?

Һәр яҡлап үҫешкән шәхесте тәрбиәләүҙе, хәҙерге замандың алдынғы идеяларын һәм революцияның тарихи йылъяҙмаһы биттәрен пропагандалауҙа кино ифрат ҙур роль уйнай. Бөтә тормошобоҙҙа үҙгәрештәр барған осорҙа киноселтәренең һәр работнигының үҙенең эш участкаһы өсөн яуаплылығы бермә-бер күтәрелә.

Үкенескә ҡаршы, әлегә киноустановкаларҙың эшенә халыҡтан күп ризаһыҙлыҡ ишетергә тура килә. Фильмдар ҡыҙыҡлы түгел, гел бер төрлө, яңылары аҙ, төпкөлдә ятҡан ауылдарҙа фильмдар һирәк күрһәтелә. Эш нимәлә һуң?

Дөрөҫөн әйткәндә, пландарыбыҙҙың күберәген район киноселтәре ғәйебе арҡаһында үтәй алмайбыҙ. Уның ҡарамағында өс автомашина бар. Улар менән аҙнаһына бер мәртәбә Әбеш кеүек алыҫта ятҡан зоналарға фильмдар алып барырға тейештәр. Ләкин быны хатта айына бер тапҡыр ҙа эшләмәйҙәр. Беҙ фильмдар алыу өсөн рейс автобусы, тура килгән ылау менән барырға мәжбүр булабыҙ.

Бер ваҡыт газета биттәрендә киномеханик Юртаева ошо мәсьәләне күтәреп сыҡҡайны. Әлбиттә, төпкөлдәге киномеханиктар кино банкаларының шоферҙарға, кондукторҙарға һәм пассажирҙарға «ҡамасаулауын» аңлай.

Ошолarҙан сығып, кино селтәренең өс машинаһы нимә эшләй, тигән һорау тыуа. Мин үҙем кино селтәренең элекке директоры Буранҡаевтың эш машинаһын шәхси маҡсатта файҙаланыуын бер нисә мәртәбә күргәнем бар. Ләкин етәксе алмашыныу менән район кино селтәренең бөгөнгө эшендә нимәләр үҙгәрҙе һуң?

Хәйбуллин иптәш ошо мәсьәләгә газета аша яуап бирһен ине, сөнки был проблема күптәрҙе борсой.

С. АРАЛБАЕВ,
киномеханик.

Өлгөлө һалдат

Хәрби часть командованиеһы ебәргән хатта Вәлит ауылында йәшәүсе Василий Алексеевич һәм Мария Трофимовна Коробовтарға улдарына яҡшы тәрбиә биргәне өсөн ҙур рәхмәт белдерә.

Уларҙың улдары Юрий ярты йыл хеҙмәт итеү осоронда үҙен тик яҡшы яҡтан ғына күрһәткән: сығарылыш имтиxандарын һәйбәт тапшырған, класлы белгес, спортсы-яугир. Ю. Коробов бергә хеҙмәт иткән иптәштәре араһында һәм рота командованиеһында хаҡлы рәүештә абруй ҡаҙанған, өлгөлө хеҙмәте, ротаның йәмәғәт тормошонда актив ҡатнашҡаны өсөн бер нисә тапҡыр маҡталған.

ҺҮРӘТТӘ: Ю. Коробов (һулда) иптәше менән.

ХАЛЫҠ ӘЙТҺӘ, ХАҠ ӘЙТӘ

Ҡурай тартһаң — көй булыр, бүрәнә тартһаң, өй булыр.

Тирләп эшләһәң, тәмләп ашарһың.

Уңған кеше өсөн көн дә ураҡ өҫтө.

Хөрмәт һөйһәң, хеҙмәт һөй.

Эшең булһа йөҙ, туҡлыҡлы килер көҙ.

ХАТ БАҪЫЛМАҺА ЛА

ИҪКӘРТЕЛГӘН

Редакция Мәмбәт ауылынан һатып алыусылар Ә. Сәйфуллина, З. Ғәбитова, З. Бикбова һәм башҡаларҙан һатыусы Х. Кәипованың эшенә ризаһыҙлыҡ белдерелгән хат килгәйне. Унда улар Кәипованың оҙаҡ һаҡланған, насар сифатлы «Иваси» балығын һатыуын яҙған ине.

Хат саралар күреү өсөн район потребителдәр йәмғиәтенә ебәрелде. Ошо көндәрҙә райпо идараһы председателе Н. Никифоровтан яуап алынды. Унда, «Иваси» балығын нагрузка менән һатыу факты раҫланды, тип билдәләнә. Продукцияның сифаты тураһында бер нәмә лә әйтелмәгән. Маҡан сауҙа предприятиеһы коллективында совет сауҙаһы ҡағиҙәләрен боҙоу факттары тикшерелде. Магазин мөдире Х. Кәипова иҫкәртелгән.

Редакторы Б. Ғ. НАЗАРҒОЛОВ.

1-се Аҡъяр урта мәктәбе коллективы математика уҡытыусыһы Б. С. Нураеваның
АТАҺЫ
үлеп ҡалыу сәбәпле, уның ауыр ҡайғыһын уртаҡлаша.

Райпо коллективы һуғыш һәм хеҙмәт ветераны Х. С. Нураевтың
АТАҺЫ
үлеп ҡалыу сәбәпле, уның ауыр ҡайғыһын уртаҡлаша.

БЕҘҘЕҢ АДРЕС: Аҡъяр ауылы, Сиҙәм проспекты, 37.

Телефондар: редактор—2-11-95, редактор урынбаҫары, яуаплы секретарь—2-15-95, партбүлек—2-13-97, ауыл хужалығы бүлеге һәм радиохәбәрсе—2-14-95, хаттар бүлеге—2-13-95, фотохәбәрсе—2-14-98, типография директоры—2-15-62, цех—2-14-87.

Газета аҙнаһына өс тапҡыр: шишәмбе, кесаҙна, шәмбе көндәрендә башҡорт һәм рус телдәрендә сыға.

Башҡорт телендәге газета редактор урынбаҫары **Ф. М. ҠОҘАБАЕВ** етәкселегендә сығарылды.

Башҡорт АССР-ы Нәшриәт, полиграфия һәм китап сауҙаһы эштәре буйынса дәүләт комитетының Хәйбулла район типографияһы. Тираж 2646, Заказ № 923.